

SLOVENE C

Stev. 7. **POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD.** Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 11. januarja 1904.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemam:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishtvu
prejemam: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petivrstna (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 188.

Kriva pota socialne demokracije.

Socialna demokracija, ki je nastopila pod krinko in s programom velike mednarodne proletarske organizacije, se je že izdavnica izneverila temu svojemu splošnemu, velikemu načrtu. V tem oziru sledi usodi liberalizma, kateri je tudi zavihral z zastavo splošne človečnosti, se je potem raztrgal v narodnostne stranke in slednjič obvisel le še pri birokraciji in pri kapitalistih. Socialna demokracija gre danes tako različna pota, da je že težko določiti, kaj imajo še ti ljudje od Marxa, katerega časte po imenu, a katerega spisov ne razumevajo.

Edini pravi socialni demokratje so še na Nemškem. Bebelnova stranka drži pokonci prapor brezverstva, revolucije, krvavega prevrata. Bebel je bil prorokoval, da bo leta 1889. veliki dan, ko bo socialna demokracija podrla vse evropske države in v krvi utopila ves socialni red. Prišlo je to leto, a prorokovanje se ni izpolnilo. Nato so podaljšali rok do l. 1899. Tudi to leto še ni bilo uspeha, in Bebel je podaljšal rok še za nekaj let naprej. V Hannoveru l. 1899. so že na strankarskem shodu nastopili revizionisti Bernsteinove, Auerjeve in Vollmarjeve vrste, ki so rekli, da je vsa ta revolucijska teorija napačna. A Bebel je zmagal s silo revolucijske agitacije. Lansko leto v Draždanah so zopet nastopili revizionisti in odkrito rekli, da je vse govorjenje o prihodnji socialno-demokratski državi navaden »švindeln«. General Bebel je pa komandiral svojo armado, in ta je preglasovala revizioniste. V tem notranjem boju se opazuje vsaj doslednost in razvoj misli, in temu se ima nemška socialna demokracija zahvaliti, da je resna stranka.

Na Angleškem so delavci povsod stro-

kovno organizirani. Tam socialna demokracija nima tal. Angleški delavec je pameten. Za sleparije socialno-demokratskih voditeljev se ne zmeni, ampak gre mirno svojo pot dalje. Za človeka, ki ga hoče terorizirati in mu vzeti krščansko prepričanje, ima pomilovalen nasmeh. Samo med versko in moralno propalimi sloji dobi socialna demokracija kaj pristašev. Kdor bi hotel tam v strokovnih društvih tako mešati, kakor socialni demokratje pri nas, ga vržejo vun.

Na Francoskem so socialni demokratje v vednem boju med seboj. Ko je postal njihov voditelj Millerand minister, je zatajil vse socialistične principe in je bil liberalce, kakor drugi. Liberalci na Francoskem rabijo socialno demokracijo samo za demonstracije proti krščanstvu. Ko posamezni socialni demokratje pripelezajo na vrh, pa zatajé proletariat. Posamezni delavski sloji delajo štrajke, upere, prirejajo pretepe in demonstracije, a v kljub vsemu republikanizmu pusté, da liberalna loža izkorišča delavstvo ravno tako, kakor pustoši cerkveno življenje. Na Francoskem je socialna demokracija politično zmagala. A njihova vlada ni storila za delavstvo čisto nič. Ravno nasprotno: S tem, da je izgnala redove, ki so brezplačno stregli revežem, vodili šole, upravljali bolnišnice in sirotišča, je na delavsko ljudstvo navalila milijone novih bremen.

Najbolj žalostno ulogo pa igra socialna demokracija v Avstriji. Tu ni več delavska stranka, ampak je pomožna organizacija za vzdrževanje judovskega kapitalizma. Liberalizem propada. Ko so ga na Dunaju vrgli ob tla, in ko je krščansko-socialna stranka vsprejela boj za osvoboditev ljudstva od kapitalističnega jarma, so judovski kapitalisti iskali opore. Našli so jo v socialni demokraciji, kateri so napolnili strankarsko bla-

gajno zato, da je sprejela judovske voditelje.

In temu primerno se zdaj obnaša. Iz centralne strankarske blagajne, torej iz denarja, ki so ga zložili judovski velekapitalisti in zaslepljeni delavci, ki verjamejo, da jim bo boljše, ako več ne bo krščanske vere na svetu, — iz teh zakladov plačani ljudje zdaj motijo delavsko ljudstvo, da se ne bi složilo, da ne bi v strokovni in stanovsko delavski edini organizaciji izvojevalo boja za boljše prihodnost.

Na Dunaju gre zdaj socialna demokracija vedno v boj za jude proti krščansko-socialnim ljudskim kandidatom. To taktiko so prenesli tudi v druga mesta. In tako smo videli v Ljubljani čudni slučaj, da je socialna demokracija priskočila na pomoč liberalcem, veleposestnikom in birokratom.

Človeku bi se zdelo to neumljivo, ako ne bi vedel, da je vse to delo one centrale, ki je zato ustanovljena, da drži pokonci propadajoči liberalizem.

Na drugem slovenskem katoliškem shodu je sprejela katoliškonarodna stranka najširši ljudski program, in tam je njen voditelj proglasil med burnim odobravanjem množic načelo splošne in enake volilne pravice. Liberalci si niso vedeli pomagati. Kupili so socialdemokratski druhalj vina in piščalk, in ta je šla razgrajati — za liberalno gospodo!

Ravno tako tudi zdaj. Vsakdo bi moral misliti, da bo zdaj socialna demokracija se postavila ob stran katoliško-narodne stranke, ko se ta bori za isto zahtevo, katero je socialna demokracija sprejela kot prvo točko svojega političnega programa — za splošno in enako volilno pravico. V istini so v Monakovem l. 1899. socialni demokratje zaradi razširjenja volilne pravice sklenili celo

kompromis s katoliško stranko, da so vrgli liberalce.

A to je bilo na Nemškem. Pri nas je socialna demokracija tako izprijena od svojih voditeljev, da je tudi v tej točki zatajila svoj program na ljubo liberalnim kapitalistom. Ko bi moralo delavstvo v Ljubljani kot en mož nastopiti, so socialni demokratje igrali izdajsko vlogo, da preprečijo složni nastop delavskega ljudstva za splošno in enako volilno pravico.

Igrali so vlogo političnih strežajev liberalne kapitalistične gospode.

Delavsko ljudstvo naj zdaj odpre oči in najizpregleda: Ali more s tako stranko še iti kdaj mož delavske dlani in žuljave pesti, ki izdajsko cepi ljudske vrste ravno takrat, ko je od složnega nastopa delavskega ljudstva odvisna njegova veljava in zboljšanje njegovega gmotnega stanja?

Naše ljudstvo jih mora prištevati v vrsto svojih izdajalcev!

Shod v Prečini.

Katoliško politično društvo za novomeški okraj kaže zadnji čas mnogo življenja. Dobiva ga od svojega navdušenega predsednika, Ant. Kokalja, posestnika in kamnoseka v Bršlinu pri Novem mestu. Po vsi pravici lahko rečemo, da je politična zavest v novomeški okolici zelo oživela vsled delovanja političnega društva.

Včeraj je bil shod v Prečini. Iz cele prostrane občine so se zbrali možje — bilo jih je nad tristo. Govoril je dr. Krek. Razložil je sedanje politične in gospodarske razmere. Sodelovanje ljudstva pri zakonodaji je postalo potrebno, zlasti zato, ker se je državni delokrog v novejšem času silno povečal in državno delovanje mnogo globlje sega v življenje posameznega človeka kot je nekdanj. Gre se pa za to, kdo naj ima

LISTEK.

Soc. demokratična država na bobnu.

Učenjak Ernst de Ginney, ki je pred kratkim popotoval po Južni Ameriki, je poročal nekemu londonskemu listu iz Paragvaya o socialistiški državi. Iz tega poročila naj povzamemo nekaj zanimivih podrobnosti:

Ko je nastala pred 12. leti v Avstraliji vsled štrajkov kriza na delavskem trgu, se je zbrala okoli podjetnega sodruga Viljema Lane-ja cela množina delavcev in kolonistov, ki so se zavezali, da si ustanove v južno-ameriški provinci Paragvay »Novo Avstralijo« na podlagi komunističkih načel. Vse svoje premoženje so zaupali v roke Viljemu Lane-ju, ki je s svojim tajnikom in s tremi od sodrugov izvoljenimi zaupniki svetovalci prevzel organizacijo in upravo tega gibanja. Konecijo za naseljenje so dobili, in vjadrala je prva ladija, kateri je sledila še druga s približno 900 ljudmi, iz Avstralije v novo državo prihodnosti.

Toda kmalu je zaostalo naseljevanje, kajti kaj zgodaj so začela prihajati poročila

o razdoru, ki je povzročil, da se je razbila organizacija in začelo individualistiško delo ter produkcija, kakor se to vedno dogaja pri vseh kolonijalnih podjetjih; tu namreč gleda vsak najprej nase, in interes posameznika stoji višji, ko interesi celokupnosti. In to tudi pri soc. demokratih ni drugače. Viljem Lane je zapustil s svojim bratom in 60 izvoljenimi sodrugovi to »nehvaležno« obščino ter je s to četo ustanovil novo kolonijo, ki jo je imenoval »Cosme«. Seveda je vzel seboj tudi prav vse premoženje, ki so mu ga izročili sodrugovi. In to »Cosmo« je obiskal učenjak De Ginney in sicer po nagibu prijateljev, ki so se dali zapeljati, da so se naselili tu in se priklopili tej občini. Našel pa je tu res idealno soc. demokratsko družbo, namreč organizovano četo postopajev, ki jih je vladal svet desetorice nekakih poglavarjev.

Ti ljudje so pod Lane-jevimi vodstvom dobro znali spraviti celo družbo v svojo popolno odvisnost, tako da je bil vsak, kdor ni hotel, da bi umrl lakote, moral živeti od milosti svojih tiranov. Ker ni hotel nihče delati za drugega in tudi nihče ni imel veselja, a dajati skupiček svojega dela in truda Lane-ju in sodrugom, tedaj pač nihče ni delal. Cela goljušja bi se bila kmalu kon-

čala, — ker tudi soc. demokratje ne morejo živeti od zraka in brez dela — da se ni ženijski slepar sodrug Lane izmislil novega sredstva, kako obdržati na vrhu potaplajočo se komuniško ladijo. Sestavil je cel sistem in po tem sistemu je lovil na najpodlejši način naseljence in kmete. Ustanovil je namreč v to svrhu mesečnik »The bosme Monthly«, za katerega je imel nastavljen agente po vseh deželah. V tem listu je bilo čitati najzapeljivejša popisovanja krasnih razmer v tej socialistični občini, kjer nihče ne pozna skrbi in potreb, kjer ni izkoriščevanja, kjer vsi enako delajo in enako uživajo i. t. d. Da je bil efekt še večji, je prinašal ta mesečnik tudi kaj zapeljive slike iz te soc. dem. države in priobčeval pisma posameznih sodrugov, ki niso mogli dosti prehaliti življenja v tej uzorni državi in so kras ter zanimivosti popisovali v najbujnejših barvah.

Našlo se je dosti lahkovernih in sanjavih ljudi, ki so izročili agentom g. Lane-ja večino svojega premoženja, da so bili deležni sreče, biti državljani države »Cosme«. Mnogo izmed teh prevarjenih revežev je rajši pustilo svoje premoženje v rokah socialnodemokratične vzorne države, kjer so bili kakor sužnji, in odšli so — seveda v veliko veselje vladarjev socialnodemokratične

»Cosme« — v druge dežele, da si ondi pribore svoj vsakdanji kruh v potu svojega obraza vsaj kot prosti delavci. Skoro menda ni treba pripomniti, da se gre tu le za čisto socialistično podjetje brez vsake religioznosti ali idealnosti. Čisto navadna sleparija in izkoriščevanje, da se je ustanovilo to socialnodemokratično roparsko gnezdo, in učenjak De Ginney hoče doseči s svojim poročilom le to, da ne bodo neumni kalini več šli v zanjke sleparja Lane-ja in sodrugov. Kakor sporoča ta učenjak, je ta kolonija že skoro propala, in ogoljufani reveži tožijo svojo nesrečo v domovino nazaj. Čisto naravno je, da tožba v Paragvaju nič ne pomaga. Ker se viri dohodkov vedno bolj suše in vladanje stane denar, so najeli »odličnjaki« države »Cosme« celo vojsko domačinov, ki sekajo ondotne bogate žume. Poročevalec De Ginney pove še marsikako zanimivost iz uprave, ki tako fino karakterizuje to socialno državo, ki se vzdržuje le še s pomočjo ropa in izkoriščevanja, da se pač nihče več ne bo dal premotiti vadam socialnodemokratičnih sleparjev ter šel v »Cosme« iskat nesrečo. Da bi le ljudje tudi sicer izpregledali socialnodemokratični »švindeln«! Zatorej le na dan s socialnodemokratičnimi sleparijami!

glavno besedo pri zakonodaji. Na to odgovarjamo: Tisti, kateri ima največ pomena za državo.

Državni namen je pomagati državljanom k častni sreči. Za to srečo je treba za življenje rabnega blaga v zadostni množini. Tisti, ki to blago pridružujejo in izdelujejo, so torej prvega pomena v državi. In ti so delavski stanovi. Izredno važen je med njimi kmečki stan. Ti stanovi nosijo celo državo, ter s svojim delom ustvarjajo bogastvo v nji. Morali bi torej imeti v politiki glavno besedo; imajo je pa le malo ali nič. Politično moč v državi imajo v rokah drugi stanovi, zlasti pravzaprav gospodari premakljivi kapital nad delom.

Govornik to pojasnjuje obširno z mnogimi zgledi iz davčne, železniške in carinske politike. Kaže tudi, kako je s sebično dobičkaželjnostjo v zvezi boj zoper največjo organizacijsko moč, namreč zoper katoliško cerkev. Da more gospodovati kapital, je treba razporov med ljudmi: odstraniti se mora vse, kar jih zedinja. Odtod ta boj.

Na ti podlagi razvije sliko o političkih razmerah v naši deželi in o bojih, ki se zdaj vrše v nji.

Poslušavci so pazno poslušali in izpričali, da je domala dveurni govor našel krepkega odmeva v njihovih srcih. Soglasno so se po kratkem pojasnilu domačega župnika sprejele resolucije, ki se z njimi odobrava postopanje poslancev katoliške narodne stranke in izreka nujnost boja za splošno in enako volivno pravico.

Sodba vseh udeležencev je bila, da so taki shodi silno poudarjeni in važni. Pri njih se ljudstvo v resnici vzgaja v najpotrebnejših stvareh javnega življenja. Samo berivo listov ne more dati takega poduka, kakor ga da živa beseda, če sistematiško pojasnjuje temelje politike z ozirom na delavske razmere. Sola je potrebna našemu ljudstvu. In politički shodi so najboljša sola zanj.

Shod socialne demokracije v senci policijskih mesecev.

V Ljubljani, 11. januarja 1904.

Žalostna vloga soc. demokracije.

Ljubljanska socialna demokracija je že od nekdanj stala na najnižjem stališču političnega poštenja, saj so v njenih vrstah stali ljudje, ki so izdajali proti plačilu delavstvo vladni policiji. Ob raznih volitvah je ljubljanska socialna demokracija igrala vlogo prave politične prostitutke, zatajevala je interese delavstva in se družila z liberalci, ki so se potem hvalili, da so soc. demokrate dobro potegnili. Nekako tako vlogo je zaigral tudi sedaj, ko se katoliško-narodna stranka in ž njo kršč.-socialno delavstvo bori za razširjenje volivne pravice. Čuli so vladno piščalko in šli so na lim... Bili so dobro polimani. Kak povod imajo sicer nastopiti proti nam v ljudski akciji? Na zadnji shod na stari strelišču je prišla z očitnim namenom, ne manifestirat za volivno pravico, ampak shod razbiti, kar se ji pa napram stotinam in stotinam navzočega ljudstva ni posrečilo.

Smešna nezaupnica.

Soc. demokracija je imela namen na shodu dr. Šusteršičevih volivcev na stari strelišču izsiliti nezaupnico dr. Šusteršiču, a dr. Šusteršiču je ogromna množica izrekla zaupnico. Človek bi se smejal, da socialni demokrate puste pri miru dr. Tavčarja, a adresirajo svoje „nezaupnice“ na adresu dr. Šusteršiča. Vsak, ki ni slep, vidi, kaj stoji v tej zadevi za socialno-demokratskimi voditelji. Kar se jim ni posrečilo na stari strelišču, to so hoteli napraviti v saji meji včeraj, dasi bi jim morala velepati pamet, da za ljudi, ki niso njegovi volivci, se je treba dr. Šusteršiču toliko brigati, kakor za lanski sneg in da je nezaupnica zanj od te strani toliko vredna, kakor da bi prišla n. pr. od dr. Tavčarja ali pa od barona Heina. To je vendar jasno stališče!

Odpor.

Soc.-demokratske shode smo doslej v Ljubljani pustili v miru. Mnogo delavstva sploh noče priti v dotiko s temi ljudmi, kateri imajo svobodo le v surovosti. Včeraj pa so na shodu v dvorani Puntigamske pavnice soc. demokrate videli, da so zadeli ob odpor, ne da bi krščansko-socialno delavstvo proglasilo udeležbo in ne da bi katoliško-narodna stranka, ki ni imela z zgoraj označenega stališča povoda vtikati se v ta shod, izdala kak poziv. Ako bi to storili, bi soc. demokracija videla proti sebi množice, kakor zadnjič na stari strelišču. Nekaj kršč.-socialnih delavcev je sklenilo, šele v soboto zvečer, da se shoda udeležijo in sicer radi tega, da soc. demokracija ne bo mislila, da bo nasprotno ji delavstvo napram njenim izzivanjem vedno ostalo mirno.

Soc. dem. junaštvo.

Še pred 9. uro je došlo na shod mnogo delavk in kakih 70 kršč. socijalcev. Liberalci in liberalke so od soc. dem. dobili prijazno rezervirani prostor na galeriji. Dasi so soc. demokrate tobačne delavke vabili na svoj shod, so jih takoj oni prvi besno napadli.

Sodrug Vičič je priletel s stolom nad nje in za njim drugi soc. demokrate. Hoteli so s surovo silo vsako opozicijo izsiliti iz dvorane. Delavke pa so krepko zapele cesarsko pesem, da bi napravile mir, a soc. demokrate so še bolj pihali. Razvil se je pravcati boj. Četa kršč. socijalcev je branila delavke. Soc. demokrate so s pripravljenimi kavelji trgali obleke. Linhart je delavke suval! Tako se je menda dogovoril v soboto s soc. dem., katere je hujskal do popolnoči.

Sodrug Lavtar je upil na reditelje, naj zastavijo vrata in naj ne puščajo v dvorano ljudi. Tako umevajo soc. dem. »Ljudski shod«! Nad eno uro je trajal boj. Končno so morali soc. dem. otvoriti shod, a pri volitvi predstava so naleteli na opozicijo. Soc. dem. so dvigali kar po dve roki. Konstatovali so, da je izvoljeno soc. dem. predsedstvo, predvsem na čelu znani politični poštenjak Kordelič, katerega politični glas že priča, v kakem namenu je delala soc. demokracija. Kršč. socialci so ugovarjali; ko pa je otvarjal shod Kordelič in omenjal, da bo na dnevnem redu dr. Šusteršičeva in Krekova politika, tedaj pa so zadoneli po dvorani klici »Živio dr. Šusteršič!« »Živio dr. Krek!« Kordelič je moral prekiniti shod, prišel zopet in zopet prekinil shod. Tu so soc. demokrate videli, kako bi se jim slabo godilo, ako bi kršč. soc. delavstvo pozvalo na shod vse svoje tovariše in če bi n. pr. katol.-narodna stranka povabila okolice, da si pride ogledat soc. dem. politično sleparstvo. Dasi je bilo v dvorani še veliko prostora, policija onih kršč. socijalistov, ki so prišli ob pol 10 uri, ob kateri uri je bil naznanjen shod, ni pustila v poslopje, in ko so soc. dem. napadli v dvorani na najsurovejši način kršč. socijalce, je policija posegala vmes na ta način, da je našo iztiravala iz dvorane, soc. demokratske pretepače pa pustila v miru. Enemu kršč. soc. je policaj celo nogo spodbil, eden je pehal neko delavko itd. Tako je zboroval soc. demokratski »ljudski shod« ob navzočnosti vladnega zastopnika in ob sopolmoči policajev!

Zunaj pa je stala velika množica, ki je hotela notri, a kateri so policaji v hodu zabranjevali. Končno se je četa kršč. soc. delavcev iz dvorane umaknila sili, ker se ni hotela pretepatati in je pustila soc. dem. same. Tako je v dvorani ostalo še kakih 350 ljudi, ki pa tudi vsi soc. demokrate niso bili. Ugovor so soc. demokrate dobili tak, da je celo sodrug Linhart priznal, da kaj takega še ni doživel, in videli so, da lahko protestirajo proti dr. Šusteršiču meji seboj, da pa nobenega kršč. socialca ne premaknejo na svojo stran. Uvideli so, da tudi s pomočjo liberalcev ne morejo imeti sijajnih ljudskih shodov, kajti kar se je vršilo včeraj potem dalje, vršilo se je pri zaprtih vratih, pred katerimi je stala cela množica policajev, ki je pazila na to, da noben ne gre motiti najnovejših ljubljencev barona Heina.

Linhartovi napadi in njegove laži.

Linhart, ki je potem govoril, je metal okolu sebe praske, češ, da so kršč. soc. najbolj »surovi ljudje«, zavedne delavke tobačne tovarne, ki nočejo skladati zanj svojih trdo zasluženih grošev, je psoval s »tercijalkami« in je trdil, da dr. Šusteršič ni nič dosegel za delavstvo v tobačni tovarni, Krek nič — samo on, Linhart je delal za to. (Vsako prošnjo, katero je pod prvim predsednikom društva tobačnega delavstva pisal, je Linhart mastno zaračunal. Ured.) Fantič menda ne vé, da njega prav nič ne vpošteva in da se vse, kar se dosega, doseže le vsled potov, dela in pritiska naših poslancev. Naši poslanci niso ljudje, ki bi pri svojem delu obstali sredi pota, in zato bodo svoja dela nadaljevali, naj bo to ljubo ali ne ped pedi Linhartku in ne da bi za to bili plačani, kakor soc. demokratski voditelji, ki si celo za vožnje na delavske zborovanja zaračunajo II. razred. Napadal je Linhart posebno tudi Gostinčarja, češ, da ta nima nič delati mej tobačnim delavstvom. Gotovo ima Gostinčar vsaj toliko pravice v tem vsem, kakor Linhart, kateremu pa Gostinčar radi tega v želodu leži, ker Gostinčar dela brez plačila, Linhartu pa diše denarci tobačnega delavstva.

Sveda je ponavljal Linhart laž, da je dr. Krek izdal železniškarsko organizacijo, kajti dr. Krek je za pošteno želez. organizacijo, pri kateri bi železničarji ne bili izrabljani, vedno nastopil. Linhart je vpil, da toži dr. Šusteršiča, da vsak dan izdaja slovensko ljudstvo. S čim, tega sveda ta plačani junak, bivši Bismarckov distilec in pozejši »Narodov« sotrudnik, ni povedal. Posebno nevéščno se je izražal o petju cesar-

ske pesmi in je kričal, da bodo uradniki v tobačni tovarni še 100 let delavstvo klofotali, če bo do sledilo dr. Šusteršiču. Linhart menda ne vé, da se v onih podjetjih, katere imajo v rokah soc. demokrate, delavstvu najslabše godi, da pa dr. Šusteršič vedno odločno nastopa proti krivicam, to delavstvo tobačne tovarne dobro vé. Linhart se je lagal, da se je on prvi začel brigati za delavstvo tobačne tovarne v »Rdečem Praporu«, dočim je v resnici Krekova zaslug, če se je v tobačni tovarni sploh zboljševati pričelo.

»E nancipirajmo se od črne kute!«, tako je vpil Linhart in pri tem si misli, kako bi potem lahko socialni demokratski voditelji izrabljali delavstvo in kako prosto polje imeli za svoje laži.

Linhart je pogrešal v zadnjem poročilu dr. Šusteršičevem odstavka, kaj je dr. Šusteršič na Dunaju delal. Dr. Šusteršič je pa že na mnogih prejšnjih shodih razložil svoje delovanje in Linhart bi moral vedeti, da drž. zbor zadnje mesece sploh ni delal in da zakonodavnim potom niso mogli nič storiti tudi soc. demokratski poslanci. Zato je dr. Šusteršič nasvetoval tobačnemu delavstvu za zboljšanje plač pot do odločujočega ministrstva in do cesarja. Dr. Šusteršič v tem oziru ni dejal, kakor se je včeraj povdarjalo na shodu, da bo samo prosil, ampak dr. Šusteršič je izrecno povdarjal, da bo tudi zahteval. Cesarjeva beseda bi stališče ministrstva v prilog plač tobačnega delavstva znatno omejevala — a menda bi socialni demokrate imeli vedno radi nezadovoljno delavstvo, zato napadajo sedaj dr. Šusteršiča tudi za to, kar namerava storiti v korist delavstva. Z zboljšanjem plač delavstva v posameznih drž. podjetjih se sploh nikdar ne peča drž. zbor, ker je to notranja zadeva dotičnih podjetij in ministrstva. Nesramno se je Linhart lagal, da je dr. Šusteršič glasoval v državnem zboru za nove vojake in za povišanje cesarjeve civilne liste. Glede novih vojakov dr. Šusteršič ni glasoval za vlado, pač je za to glasovala liberalna stranka, povišanje civilne liste pa ni prišlo v državnem zboru niti še na glasovanje in sploh ne na dnevni red. Človek, ki se delavstvu tako laže, mora imeti čudne namene z delavstvom. Tako so se socialni demokrate tudi lagali v »Rdečem Praporu«, da je dr. Šusteršič glasoval v delegacijah za nove topove, dočim je govoril in glasoval proti! In v tem se je včeraj pozkušalo lagati!

Socialni demokrate in volivna pravica.

Linhart je dejal, da so soc. demokrate za splošno in enako volivno pravico, drugemu pa to ni hotel tega nikomur priznati, dasi je in ostane dejstvo, da se socialni demokrate tako odločno ne bore za volivno pravico, kakor naši poslanci in da socialni demokrate v zadevi boja za volivno pravico celo liberalcem hodijo na led. Privoščil si je Linhart tudi dunajskega župana Dr. Luegerja, katerega stranko je velikodušno nazival »Lumpenpartei« in je to trdil tudi o katoliško-narodni stranki. Povedal je veliko neumnost, da bi dr. Lueger ne imel na Dunaju večine, ako bi bila ondi uvedena splošna volivna pravica. Ali je Linhart pozabil sijajnih kršč. soc. zmag v peti skupini na Dunaju? Zaletoval se je tudi v Belgijo, češ, da tudi tam ni splošna volivna pravica. (V resnici so v Belgiji katoličani razširili volivno pravico, liberalci, katerim so socialni demokrate pomagali, so bili pa proti nji!)

Linhart je upil, »da dr. Šusteršič slepi mase ljudstva z volivno pravico«, ker bi jih rad privedel v katoliško narodni tabore — potemtakem je socialnim demokratom najljubši dr. Tavčar, ki je proti volivni pravici, ker jim ni prav, da je dr. Šusteršič v tem oziru neizproslen. Koliko so neki dobili soc. demokrate za to od liberalcev?

Nadaljnje soc. dem. laži.

Linhart je nadalje trdil neresnico, da se po tobačni tovarni pobira denar za dr. Luegerja, da je Krek svoj mandat stran vreči moral (!), da se Krek (!) ljudstva boji. (!) Ker nobena poštena delavka za Linharta ne mara, je Linhart zdihalval, da so menda zaljubljeni vse v dr. Šusteršiča, »ki je fast fant« in se je tolažil, da bodo prišle k njemu (Linhartu), kadar bodo lačne. Ta bi bila seve zadnja, ker potem bi jim socialni demokrate vzeli še zadnje krajevrje. Linhart je farbal, da vse tobačno delavstvo po drugih mestih stoji za soc. demokrate, dočim je res, da povsod delavstvo izpregleduje, da socialni demokrate hočejo delavstvo le molsti zase, zato si v svoj prid ustanavlja svoje protisocialnodemokratske organizacije, ki silno naraščajo. Pridušal se je, da mora biti vse rudače v tobačni tovarni ljubljanski. — Fantič se je rotil, da mi nismo za združevanje, pač pa za razdruževanje delavstva in

vendar vsakdo vé, da le socialni demokrate hočejo radi dobro znanih namenov razdruževati delavstvo tobačne tovarne, ki bo pa Linhartu tako pokazalo pot, kakor so mu jo že idrijski socialni demokrate iz Idrije. Končno je Linhart radi »lepšega« prijel malo, a prav malo tudi dr. Tavčarja, v čegar »Narodu« je stalo, da ima tobačno delavstvo preveliko plačo. Sveda onih ostrih izrazov, katere je rabil proti dr. Šusteršiču za njega ljudsko delovanje, tu ni porabil proti dr. Tavčarju za fako res protidelavsko stališče liberalcev. Linhart že ve — zakaj je Tavčarja prijemal z rokovicami.

Potem se je Linhart lagal, da na zadnjem shodu na strelišču niso bile sprejete resolucije, a naš poročevalec se je takoj obrnil do vladnega zastopnika, ki je izjavil, da se Linhart moti. »Motil« se je seve namenoma. Linhart je končal s klicem: »Boj klerikalizmu!«

Končno je predlagal resolucije, s katerimi se izreka dr. Šusteršiču in dr. Kreku nezaupanje in v katerih se nahaja lažnjiva trditev, da se boj katol. nar. stranke ne peča z delavskim, gospodarskim in izobraževalnim vprašanjem! Ta resolucija je tako neumna, da so jo gotovo skovali »Narodov« uredniki, ki stoje na stališču, da volivna pravica ne sme biti delavsko vprašanje, da zadruga niso gospodarsko vprašanje in da ljudstvo ne potrebuje izobraževalnih društev.

Na taka lažnjiva predbacivanja ni bilo vredno odgovarjati. Stavec G. Puhar je socialnim demokratom vendar kratko povedal, da so dr. Krek in naši poslanci mnogo že storili za tobačno tovarno in da bodo vztrajno delali naprej. Delavke so se pričele socialno gibati in ob tem njihovem zgledu so se okrepili mnogi omahujoči možje. Z »Rdečim Praporom« nikdar ne bomo šli, ker socialni demokrate ne pokažejo nikdar prave poti do svobode. Mej poslanci socialne demokracije na Nemškem je veliko fabrikantov!

Socialni demokrate so vpili kakor besni. Ze ta kratek odgovor jih je zadel v živo in jih prepričal, da jih mnogijako dobro spregledajo. Prav smešno je bilo, ko je Linhart nato odgovoril, da dr. Šusteršič »nima nobenega boljšega moža«. To je imeniten »proletarec« ta Linhart, ki zaničuje celo stavca, ako ne trobi v njegov rog, ko je vendar znano, da stavci zavzemajo mej delavstvom skoro prvo stopinjo.

Klobasarjenje.

Tudi za to je bilo preskrbljeno včeraj na socialnodemokratskem shodu, kar je izvrševal sodrug Tokan, ki se je pritoževal, da dr. Šusteršič in dr. Krek nista prišla na shod. Mi smo že povedali, da nista imela nič opraviti na shodu socialnih demokratov, saj je »R. Prapor« že naprej bil tako uljuden, da je izjavil, da se socialni demokrate ne bodo dostojno obnašali, ampak da bodo pljuvali. Poleg tega so vabili socialni demokrate na shod z lažnjivimi in razaljavimi vabili, torej ni za naše poslance nobenega povoda, podati se v tako olikano družbo. Naši poslanci so odgovorni svojim volilcem in drugemu nikomur. O dr. Kreku je ta govornik izjavil: »To farče, kako izgleda proti našim avtoritetam«, »pritlikavec, kot ničla je proti njim«, krščansko-socialne delavce je psoval »klerikalen škrtac«, kar je pobral psovki iz »Naroda«, vse to je znosil pred shod. »Krek nima pojma o Darwinizmu«, »kaj, kje je peklo, ali imajo duhovni telefon napeljan k Luciferju«.

V tem slogu je šlo dalje. Nato je govoril še neki Bischof tako nerodno, da so soc. demokrate sami vpili nanj, naj konča. Kordelič je še napadel »graščaka« dr. Šusteršiča, pozabil je pa povedati, kak konso rečij je kupil boštanjsko graščino in, da soc. demokratski voditelji na Nemškem imajo polno graščin, ki so vse kupljene z delavskimi groši, kar se pa o dr. Šusteršiču trditi ne more.

Zakaj je pozabil graščaka Tavčarja, Hribarjeve hiše in Schwegelinovo veleposestvo?

»Rešimo se teh črnih hudičev« (svoje jude so pustili pri miru), tako je končno sklenil Kordelič, nakar so bile resolucije z glasovi navzočih soc. dem. sprejete. Sodrugji so nato zapeli nemško pesem in vpili »Hoch!« ...

Revčki, liberalci.

In sedaj bo prišel »Narod« in radi tega shoda simpatiziral s soc. demokrate.

Taka je slovenska politika »Slovenskega Naroda«. Ni samo protiljudska, ampak vedno tudi protislovenska.

Tako imenitno na papirju zna »delati« narodno-napredna stranka, da rajše soc. demokratom prepušča polje, nego da bi morala popustiti od svojega Heina, ki je menda sedaj prijatelj — Kordeličev. Za vse resne Slovence je to prilika izjaviti o postopanju liberalcev nauk, kam bi prišlo Slovenstvo, ako bi hotela katoliško narodna

vorom, a se vendar ne smatra opravičeno, staviti ultimatum ali pretrgati pogajanja. Japonska poskusi še enkrat, predno začne s silo, doseči spremembo ruskih predlogov. Pogajanja utegnejo trajati nekaj tednov.

Peeking. Nadelnik državnega sveta princ Čing je dejal tukajšnjemu japonskemu poslaniku, da bo Kitajska v slučaju vojne nevtralna. Odgovor Rusije Japonski je jako miroljubn, vendar nezadosten. Japonska bi rada dobila še časa, da se pripravi, zato bo nadaljevala pogajanja.

Socialne stvari.

Šestdesetletnica socialno-demokratskega voditelja. Voditelj berlinskih socialnih demokratov, Singer, praznuje 16. januarja svojo šestdesetletnico. Ta mož je prav značilen za socialno demokracijo, kajti on je jud, milijonar in fabrikant. Ko so prišle nekdanje delavke prosit k njemu zvišanja plače, jim je odgovoril, da si delavke lahko po strani zaslužijo dohodkov — zvečer na cesti! To je »dobrota« socialnodemokratskega voditelja do delavskega ljudstva. Imel je osebno neko razmerje do ženstva, katero so mu očitili. Socialistični listi so pisali, da ga »buržoazija« obrekuje. A ko se je doguvalo, da je bilo res vse, so socialni demokratje takoj pisali, da to ni slabega ni, ampak celo nekaj častnega. Socialni demokratje, ki se norčujejo iz katoliških svetnikov, imajo torej dne 16. januarja svoj praznik, ko lahko časte »svetnika« svoje vrste!

Tudi na Ogrskem se dani! Tudi na Ogrskem se je, akoravno pozno, začelo daniti. Navdušeno so pričeli krščanski možje zbirati krščansko delavstvo. In kar nas pri tem najbolj veseli, je to, da palma zmage na izobraževalno-organizacijskem polju gre osrednjemu društvu katoliških rokodelskih pomočnikov v Budimpešti. Stavilo si je društvo velikansko nalogo. Od meseca novembra l. l. do majnika 1904 je napovedano v s a k d a n predavanje. Tvarina obsega vse duševne potrebe rokodelcev. Med predavatelji se bleste prva ogrska katoliška imena. Toda tudi praktički obrtni pouk se vrši, in sicer za lesne in zidarske obrti, za tapetnike, dekoraterje, ključavnice, črtiljarje in krojače. Pa tudi druga društva se organizujejo. Naj bi ogrski somišljeniki vstrajali na podrobnem in širšem delu organizacije krščanske demokracije! Vseh ne bode izostal. Povsod, kjer nastopa mlada, čila kršč. demokratična struja žanje vseh, ki jih pri vseh vrlinah konservativna struja pri svoji obzirni taktiki nikdar dosegla ni. Odločna krščanska demokratična struja bo in na Ogrskem morebiti prej, nego mislimo, porazila sedanje korumpirano židovsko liberalno ogrsko javnost.

Novi stroji. Najnovjši tiskalni stroj zamore v jedne uri natianiti po 150 tisoč iztisov časnika, kateri obseja osem strani. Ob jednem isti stroj časopise tudi sešteje in zloži ter pripravi za ekspedicijo. Stroj obstoji iz 50.000 malih delov. Še večji duže je pa stroj za žetje žita, kakršne imajo na ameriškem zapadu. Stroj žanje žito, ga ob jednem zmlati, napolni istodobno vreče, jih zašije in jih položi v kopicah po polju. Ameriškim kmetom sedaj ne preostaja drugega, nego svoj stroj popolniti v toliko, da bode tudi žito prodajal in sicer po oni ceni, katera kmetom ugaja.

Kje so nazadnjaki? Soc. dem. listič „Rud. Prapor“ je napadel ljubljanske kršč. socialce, da so nazadnjaki, in vendar na vseh poljih, razven v surovosti,daleč prekose soc. demokracijo. Ali je delavsko stavbinsko društvo znak nazadnjaštva? Soc. demokratje so si ustanovili konsumno društvo v Ljubljani šele pred par tedni, dočim tako društvo kršč. soc. delavstva že dolgo prospava in se je zadnji čas uprav vzorno vredilo in nepredovalo tako, da je v enem tednu pridobilo nad 100 novih članov. Seve, možje, ki vodijo ta podjetja, ne gospodarijo tako, kakor so pri soc. dem. konsumnem društvu že pričeli gospodariti, ne gledajo nase, ampak na to, da stvar prospava in raste.

Socialno-demokratski voditelj vlomilec. Soc. demokratsko časopiseje poročs a slastjo o vsakem neresničnem in izmišljenem škandalu iz naših vrst. V razvedrilo bodi sledeče: V Inomestu je policija prijela nekega moža, ki je s ponarejenim ključem vdrl v neko trgovino in odnesel blago v vrednosti 63 K. Pri hišni preiskavi so pa našli blaga za 70 K, katero je, kakor je sam priznal, tudi ukradel iz dotične trgovine. In kdo je bil ta tat? Nihče drugi, kakor socialno-demokratični voditelj in shodni govornik in kapelnik socialnodemokratične godbe v Inomestu!

Razmere med ženskami in moškimi. V Združenih državah pride na 1000 moških 953 žensk na Grškem na 1000 moških 921 žensk, na Laškem 995 v Bosni 891, v Rumuniji 974 in v Srbiji 945. V Avstriji pa pride na 1000 moških 1035,

na Nemškem 1033, na Angleškem in Irskem 1067 in na Norveškem 1082 žensk.

Nos so dobili od ministerstva uradniki splošne bolniške blagajne v Gradcu, ki je v socialno-demokratskih rokah. Po izvršeni reviziji je rekel ministerialni uradnik, da ni našel v upravi sicer nič posebnega toda nalaganje denarja, esobito hiše zdi se mu skrajno lahkomišno in se čudi, kako da se je to trpelo. Tako poročs neodvisno socialno demokratično glasilo „Volksanwält“.

Žrtve jetike. 70.713 ljudij je letos na Ogrskom umrlo za boleznijo proletarcev — jetiko. Samo meseca avgusta je v Budimpešti umrlo 214; v celi deželi Ogrski pa 5217 ljudij za to boleznijo.

Analfabetstvo na Hrvatski. V županiji ličko-krajevski zna od 209.341 prebivalcev čitati in pisati samo 360.38. V zagrebški županiji od 480.240 je pismenih 125.392. V Zagrebu samem je od 61.002 pismenih 43.618. — O vseh hrvatskega prebivalstva, ki znaša 2.416.304 oseb, zna pisati in brati le 900.021 ljudi.

Razne stvari.

Najnovšeje od raznih strani.

Obraznava proti Palizolu bivšemu poslancu in morilecu Natarbartola, se je pričela v soboto. Zasišanih bo še 128 prič. Sodba bo izrečena koncem meseca marcos. — **Velika defraudacija.** Oskrbnik južezahodnih ruskih železnice Pančaravski je poneveril 2.030.000 rubljev. — **Očeta do smrti pretepla sta** v Hesti Vasarhelyju na Ogrskem kmeti Szeceza njegova sinova, ker je oče preteplal mater. Snova sta se sama naznanila sodišču. — **Velikanska družbinska nesreča na cesti.** Iz Temišvara se poroča: Posestnik Milan Velković se je vračal po grških praznikih na svoje v bližini Temišvara ležeče posestvo. Ženo in svoje tri otroke je dal na senen voz, dočim je sam jahal poleg voza in pušil smedko. Ker nenkrat pada iskra v seno, ki se takoj vname. Velković je skušal voz zavetati, toda konji so se radi plamena splašili. Velković se je zamešal med vozno opravo in padel pod voz. Konji so ga vlekli za seboj in mu razbili glavo. Njegova žena je smrtonovarno opečena, otroci pa so vsi trije mrtvi in popolnoma sežgani.

Kako se porabi »Petrov novič«? Na to vprašanje odgovarja »Osservatore Romano« sledeče: Papež poplača cerkvene potrebe, ostanek pa potrosi za umetnost in znanost. Opomniti je le treba, kako velik zaklad se je ohranil Rimu in Italiji z nakupom »Barberieske knjižnice«, ki je odprta vsem učenjakom celega sveta. Da se pa pazi na te zaklade, mora se nastaviti mnogo uradnikov, služabnikov in čuvajev. Dalje mora papež tudi skrbeti za ohranitev umetniških spomenikov. Sveda se to zgodi, ko so opravljene vse cerkvene potrebe. Skrbeti mora namreč za inozemske nunciature, vikariate in apostolske delegacije in misijone. V Rim prihajajo duhovniki vseh narodov, da dokončajo svoje študije. In mnogo teh zavodov vzdržuje papež. Umrli papež Leon XIII. je ustanovil mnogo kolegijev. Tudi je papež podpiral duhovniške zavode inozemstva. Končno bodi še omenjeno, da mora papež podpirati uboge duhovne in samotanke. Sveda ga veliko stane vzdrževanje njegovega dvora. Verniki pa, ki pošiljajo svetemu očetu »Petrov novič«, vedo dobro, da jih bo pravično razdelil v razne dobrotne name.

Vrednost človeka. Čudimo se, ako slišimo, da imajo oči, ušesa, sploh cel človek tržno cenno. Neki angleški časopis je prinesel zapisnik odškodnin, ki so se izplačale zadnja leta za izgubljene ude; po teh se dá soditi vrednost človeka. Toda cena ni stalna. Oko voznika pri omnibusu je vredno 16.000 K; ta svota se je izplačala nekemu Parizanu. Neki paznici pa se je izplačalo za oko le 4000 K. Neka dama pa, ki je pri tramvajski nesreči izgubila svoje oko, je dobila 8000 K odškodnine. Tudi roke in noge imajo svojo vrednost. Neki dami, kateri je lokomotiva odtrgala roko, so izplačali 14.000 K odškodnine. Dvema šolarjema, ki sta bila poškodovana v šoli, je izplačala šolska oblast prvič 800 K, drugič 3000 K. 8000 K se je izplačalo nekemu dečku, ko mu je stroj odtrgal tri prste desne roke. Izgubo nog je plačala oblast nekemu ognjegascu s 8600 K, 9000 K pa je dobil deček neke londonske firme. Cena zob je različna. 1200 K je izplačala železniška družba neki gospej v Walworth, ki si je pri neki nesreči izbila zobe. Toda kaj je to proti vsoti, ki se je izplačala pred letom slavni ruski operni pevki Sarkisovi. Na svojem potovanju po kavkaški železnici je namreč pri neki nesreči izgubila pet prednjih zob. Ker je radi tega trdila, da ne more več nastopati kot operna pevka, prisodilo ji je petrogradsko civilno sodišče 40.000 K odškodnine za vsak zob. Ako pa je bilo celo telo poškodovano, izplačalo se je na Angleškem 39.000 K do 80.000 odškodnine. Smrtonovarne poškodbe so se plačale na

Angleškem po 3000 do 11.800 K. Najvišjo odškodnino je dobila neka gospa v Novem Jorku, katere mož je ponesrečil v nekem predoru. Družba ji je namreč izplačala 400.000 K, to je najvišja svota, ki se je izplačala.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 11. januarja. Danes je zboroval proračunski odsek avstrijske delegacije. Dr. Kramar je govoril o zadevi Makedonije, dr. Šusteršič pa je govoril o volitvi papeža in ostro nastopil proti avstrijski vladi in njenemu vetu proti kardinalu Rampolli, za kar vlada nima pravice. Protestiral je proti takemu vmešavanju avstrijske vlade v volitev papeža.

Dunaj, 11. januarja. „N. W. N.“ poročajo, da zadeva nadškofa Kohna še dolgo časa ne bo končana. Kohnu se bo morda namignilo, naj odstopi.

Dunaj, 11. januarja. „Narodni Listy“ poročajo, da hoče vlada v prihodnjem zasedanju drž. zbora nadaljevati poskuse, da doseže redno delovanje državnega zbora, nakar bo isto poskusila tudi v češkem dež. zboru.

Budimpešta, 11. jan. O potovanju grofa Tisze na Dunaj, kjer je bil sprejet pri cesarju, se živahno razpravlja. Nekateri pravijo, da je stališče grofa Tisze omajano, drugi pa trdijo, da je drž. zbor v odločilnem trenutku. Tisza bo dobil obširnih pooblastil in bo drž. zbor razpustil ali pa na drug način ostro nastopil proti obstrukciji.

Praga, 11. januarja. Skupni odbor čeških katoličanov je imel sejo, da se posvetuje o združenju vseh treh čeških katoliških strank v eno. Izvolil se je odsek treh članov, ki bo izdelal program.

Sofija, 11. januarja. Poveljnik makedonskih čet Stojanov je bil mej Radimirom in Dubnico napaden in težko ranjen.

Ajaccio, 11. januarja. Tu so zaprli nekega moža imenom Tilmanna, ki je umoril 30. decembra m. l. gimnazijskega ravnatelja dr. Mayerja iz Nemčije.

Rim, 11. jan. Neki prelat iz obližja sv. očeta se je o obisku Loubeta v Rimu izrazil, da sv. oče ne bo nikakor sprejel Loubeta.

Belgrad, 11. jan. Sprejemov povodom pravoslavnega novega leta na dvoru ne bo, ker ne bo poslanikov v Belgradu. Kralj bo ta dan preživel izven Belgrada.

Umrlí so:

7. jan. Marija Pua, kavarnarjeva žena, 42 let, Prečne ulice 2, akutni pljučni katar. Otrpnjenjce pljuč. — Terezija Naglic, stolarjeva žena, 24 let, Ravniharjeve ulice 5, jeuka.

V bolnišnici:

22. decembra Jernej Duvanc, gostač, 64 let, Dysenterio, Marasmus senilis. — Franja Škoda, kajzarica, 40 let, pljučnica. 23. decembra Fran Oblak, dninar, 68 let, jetika. 24. decembra. Franja Varšek, delavka, 28 let, jetika.

25. decembra. Ivan Kurnik, čevljar, 46 let, Apoplezia cerebri. 26. decembra Ivan Kapelj, pek. pomočnik, 35 let, srčna hiba, Alkoeholismus. 27. decembra. Andrej Perko, glavninar, 42 let, Stenosis intest. feus. 28. decembra. Jakob Tominc, posestnikov sin, 17 let, Gemgraena intest. feus. 29. dec. Josip Ofak, gostač, 78 let, Carcinoma hepatis. 30. dec. Fran Lesjak, železostrožec, 21 let, Vitium cordis, Paralysis cordis. 31. dec. Tomaz Kermelj, kajzarjev sin, 2 dni. Imbecilitas vitae.

1. jan. Anton Tibile, delavec, 22 let, Dementia praec., splošne slabosti. — Simon Peklaj, gostač, 83 let, Detentia urinae, Pyelonephritis. 2. jan. Josip Gaspevc, posestnik, 70 let, Tetanus. — Ernestina Friskovec, ključarjeva žena, 31 let, jetika. 3. jan. Filip Černivec, strojevodjevc sin, 12 let, Crevesni legar.

Meteorologično poročilo.

Vtšina nad morjem 306,2 m, srednji sradač 1123 736,0 mm

D.	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura na Celsijev.	Vetrovi.	Nebo	Bodavina v M. urah. v mm.
9	9. zvečr.	741.4	0.6	sl. jzah.	obl.	
10	7. jut. 2. popol.	742.6 741.2	0.0 1.9	sl. jug.	obl. obl.	4.1
11	1. jut.	741.6	0.2	brezvetr.	obl.	
12	7. jut. 2. popol.	740.3 739.5	-1.6 -0.9	sl. svzh.	obl.	0.0

Srednja temperatura sobote — 2,5°, normale — 2,7°
Srednja temperatura nedelje 0,7°, norm. — 2,7.

Rapidol je izvrstno sredstvo za liseenje sobnih tal. Isto odstranja in preprečuje lepljivost lisenih desk. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanke ulice. 524 1 12-4
Vnanja naročila proti povzetju.

Vabilo na redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Srednji vasi registr. zadruge z neomejeno zavezo koji se bode vršil 48 1-1 v nedeljo, dne 24. januarja 1904, ob 3. uri popoldne v zadružni pisarni.

VSPORED:

- Poročilo načelstva.
- Poročilo nadzorstva.
- Potrjenje računa za leto 1903.
- Volitev načelstva.
- Volitev nadzorstva.
- Slučajnosti.

Načelstvo.

NB. V slučaju da bi ob 3. uri sklicani redni občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem mestu in z istim vsposedom drugi, koji pa bode sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Posojilnica za Sodražico ter okolico zadruga z neomejenim poroštvom v Sodražici

ima v nedeljo, dne 17. januarja 1904, ob 3. uri pop. v posojilnični pisarni

redni občni zbor

s sledečim vzposedom:

- Pozdrav ravnatelja.
- Poročilo in letni račun.
- Volitev načelništva.
- Nasveti.

Ako bi bil ta zbor nesklepčen, vrši se brez-pogojno uro kasneje zborovanje po istem vsposedu.

Načelstvo.

Sodražica, 6. januarja 1904. 36 1-1

Gospodična,

katera bi bila tudi sama zmožna voditi trgovino z manufakturn. blagom

sprejme se takoj v službo!

Več o tem pové upravništvo „Slovenca“. 30 2

Mesarski pomočnik,

katerega veseli na svoje začeti, ali na račun, ima na ponudbo lepo bodočnost, z le majhno kavecijo. Vešč naj bi bil slovenskega in če mogoče tudi nemškega jezika.

9 Oženjen ali neoženjen. 8-5

Kje, pové iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“.

Poskusite pristni rastlinski likér 'Florian'

Varstvena znamka.

Po okusu in zdravem učinku prvak likerjev.

Ogreva in oživilja teló, Budí tek in prebavo, Daje dobro spanje.

Lastnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Vzorci se radovoljno dajejo brezplačno. 8 1741 7

priporočaja:

Kos, dr. Franc, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (l. 501—800). Izdala „Leonova družba“. K 8.—

Manzoni, Zaročenca. Milanska povest iz sedemnajstega stoletja. K 2.—

Sienkiewicz-Podravski, Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. K 3.—, vezano K 4.80.

Sienkiewicz-Podravski, Križarji. Zgodov. roman v štirih delih. 2 zvezka K 5.20.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Dva zvezka vezana K 29.—

De Waal, Mgr. Dr. Anton, Papst Pius X. Ein Lebensbild des heiligen Vaters. Mit einem Rückblick auf die letzten Tage Leo XIII. (Titelbild Pius X. und 137 Abbildungen im Text.) vezano K 4.80.

Fäh, dr. Anton, Geschichte der bildenden Künste. Zweite Auflage. Mit einem Titelbilde, 36 Tafeln und 940 Abbildungen im Texte. XX + 785 strani vezano K 30.—

Herders Konversations-Lexikon. Dritte Auflage Reich illustriert durch Textabbildungen, Tafeln und Karten. II. zvezek sega do besede Eldorado, vezan K 15.—. — Edini večji leksik, pisan s katoliškega stališča, bo obsegal osem vezanih zvezkov po K 15.—.

Kirsch-Luksch, Geschichte d. katholischen Kirche. Herausgegeben von der „Oesterreichischen Leo-Gesellschaft“ in Wien. Mit circa 50 Tafelbildern und über 800 Abbildungen im Text. Izšlo bo 20—25 sešitkov z nekako tritedenskim presledkom. Sešitek obsega dve do tri pole in 2 prilogi ter stane K 1.20. — H koncu dela se izdajo izvirne platnice.

Izbrana in jako bogata zaloga knjig vsake vrste slovtva, posebno pa liturgičnih, kakor so: Missale Romanum, Missae pro def., Breviarium Romanum, Horae Diurnae, Rituale etc.

Bogoslovna književnost: Pridige, legende, knjige za premišljevanje in spodbudno življenje. — Molitvenikov največja izbira. Spisi za mladino. — Cerkevne skladbe.

Tu se izvršujejo najtočneje vsa naročila na časopise, avstrijske in inozemske.

Najnovejše (1904):

Andrees Neuer allgemeiner und österreichisch-ungarischer Handatlas in 126 Haupt- u. 131 Nebenkarten nebst vollständigem alphabetischem Namenverzeichnis (Scobel) vezano K 45.—

Kdor pozna novejše izdaje Andree-jevega atlanta, se pač ne more nažuditi krasnim, razločno tiskanim zemljevidom, njih skrajni preciznosti in vestni sigurnosti. Popolno alfabetično kazalo vseh v zeljevidih nahajajočih se imen pokaže iskalcu prvi hip določeni predmet. Nova izdaja nam toliko bolj ustreza, ker avstrijsko monarhijo in nje pokrajine prav nadrobno precizira in upošteva vsa najnovejša geografska dejstva.

Ljubitelj čaše dobrega čaja zahteva povsodi najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Melanča iz najfinejšega kitajskega, indijskega in cejlonskega čaja. Pristen le v izvornih zavojih. — Glavna zaloga pri: **Josip Ančič**, lekarnar v Ribnici. 1252 26—17

39 3—2

MLAD MOŽ

ki je dovršil nižjo gimnazijo, želi vsprejeti službo v kaki pisarni ali tiskarni.

J. M. poste restante, glavna pošta, Ljubljana.

Službe. Službe.

Pri podpisnem generalnem zastopu c. kr. priv. zavarovalne družbe „Avstrijski Feniks“ v Ljubljani razpisujeta se dve službi potovalnih uradnikov v oddelku za požar z letno plačo po K 1200 in drugimi postranskimi dohodki ter ena služba potovalnega uradnika v oddelku zavarovanja za življenje z letno plačo K 2400, dijetami in provizijami.

Prošnji vložiti je do 20. januarja t. l. pri podpisnem generalnem zastopu.

Oziralo se bode le na take prosilce, kateri so strokovno zvezbani in samskega stanu.

C. kr. priv. zavarovalna družba

Avstrijski Feniks na Dunaju

49 2—1

Generalni zastop v Ljubljani.

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo

cerkvenih posod in orodja.

Zaradi pomanjkanja prostora **prodam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov** itd. Prosim prečastite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati. **Naročena dela se izvršé pravilno v najkrajšem času.**

Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.

Priporočam s spoštovanjem

Leopold Tratnik,

1118 41 pasar Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.

Katol. Obzornik

Ravnokar je izšel:

I. zvezek VIII. letnika!

„Katoliški Obzornik“ je krščanska revija za verska, filozofska, socijalna in literarna vprašanja. Izhaja štirikrat na leto. — Cena 3 K. — Urejuje **dr. Aleš Ušeničnik**, profesor bogoslovja. Naročnino sprejema upravništvo „Katoliškega Obzornika“ v Ljubljani.

Izobraženi Slovenci, naročajte to revijo, da se bolj in bolj zbudi med nami krščanska zavest in navdušenje za krščanske ideale!

V zalogi sta še VI. in VII. letnik, prejšnji so že pošli.

Slovenski učitelj.

Glasiło krščansko mislečih učiteljev in vzgojiteljev.

V. letnik.

Izhaja 15. vsakega meseca na poldrugi poli.

Urejuje in izdaja Fr. Jaklič, učitelj.

Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani in znaša celoletno le 4 K.

Kje? V prodajalni „Katoliškega tiskovnega društva“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2, dobi vsakdo po najnižji ceni:

Molitvenike:

Presveto Srce Jezusovo. — Usnje K 1.80, zlata obreza K 2.40.

Spomin na Jezusa, usnje 70 h, zlata obreza 96 h.

Rafael, za odraslo mladino; platno K 1.50, usnje 1.60, zlata obreza K 2.—.

Jezus dobri pastir, usnje 72 h, zlata obreza K 1.—.

Odpustki (Sajovic), usnje K 1.80, zlata obreza K 2.20.

Sveti križev pot (Leon. a P. Mauricio) 80 h.

Srce ali spoznanje in zboljšanje človeškega srca. Usnje K 1.80, zlata obreza 2.40.

Filoteja. Usnje K 1.80, zl. obr. K 2.40.

Jezus na križu, moja ljubezen. Večja in manjša ter finejša oblika, od K 1.20 do K 2.20.

Zvonček nebeški. Usnje K 1.10, zlata obreza K 1.60.

Marija naša pomočnica. Usnje K 1.70, zlata obreza 2.20.

Sveta nebesa s precej debelimi črkami. Usnje K 1.40, zlata obreza K 2.—.

dalje:

Vedno čiščenje, v usnji K 2.40, z zlato obrezo K 3.20.

Kruh nebeški, v usnji K 1.80, z zlato obrezo K 2.40.

Pot v nebesa, za ude III. reda, v usnji K 1.80, z zlato obrezo K 2.40.

Dušni vodnik, z velikimi črkami, usnje K 2.—, z zlato obrezo K 2.60.

Večna molitev, v polusnji K 2.—, usnje K 2.40, z zlato obrezo K 3.—

in mnogo drugih v poljubni obliki in vezavi.

Devocionalije:

Barvani in beli kipi v poljubni velikosti: Srce Jezusovo, Srce Marijino, Brezm. Spočetje, Sv. Anton, Sv. Frančišek Asiški in razni drugi do 1 m višine.

Enotno prirejene svetinje za moške in ženske Marijine družbe s trakovi, lepo in solidno delo.

Rožni venci v največji izbiri, od najfinejše do najcenejše vrste; leseni, koščeni, biserni, kokus in drugi; križci v poljubni izdelavi!

Jezušček praški, v razni velikosti, iz kovine in terra cotta, v lični izdelavi.

Tukaj so tudi vedno v zalogi najraznovrstnejše podobice s slovenskimi podpisi in molitvicami, 100 kom. od K —.70 do K 6. Podobice Pija X. 100 kom. K 3.—.

Enako se dobé v največji izbiri podobe za okvir, oljnate barve, raznovrstne velikosti in cene.

V zalogi so tudi:

Križi s stolalom in brez stolala, leseni in kovinski, razne velikosti in cene.

Srebrne svetinje, raznovrstne po K —.90, 1.30, 1.70, 2.90 in višje.

Navadne svetinjice iz aluminija: Srca Jezusovega in Marijinega, Naše ljube Gospe, čistega Spočetja itd. 144 kom. K 1.44 in višje.

Vsprejemne podobice za razne bratovščine itd.

Druge knjige in pisalne potreščine:

Papir, pisalni, pisemski vsakovrstne kakovosti in poljubnega formata, od najfinejšega do navadnega.

Albumi; razne knjige kot oznanilna knjiga, knjiga za oklice, in mnoge druge; raznovrstne tinte, tuši in drugo rizbeno orodje.

Zavitki za pisma in vizitke, šolski zvezek in druge šolske potreščine, kot ravnila, merila, krede, barve, razna peresa itd.

Navadni in fini peresniki, svinčniki, gumi arabicum, preparacije, šestila od navadne do najfinejše izdelave itd.

Okviri za risbe, podobice in fotografije, razni drugi okraski in nastavki iz kovine, lesa itd., sploh vsi v to stroko spadajoči predmeti.

V zalogi so tudi:

Stoletna pratika dvajsetega stoletja. (Dr. Gregorij Pečjak.) Mehko vezana K 1.30, pol platno K 1.80, pol usnje K 2.—.

Slovenska kuharica. (Magdal. Bleiweis.) Mehko vezana K 3.—, platno K 3.60.

Roza Jelodvorska. (Spisi Kristof Šmida.) Mehko vezana 60 h, pol platno 80 h.

Lurški čudeži. (Francoski spisal Henrik Lasér. Poslovenil Frančišek Marešič. — Vezano v pol platno K 2.—.

Odgovori na ugovore proti sveti veri; iz francoskega prevel A. M. Broš. 60 h, kart. 80 h.

Kratek poduk o sv. zakonu. (Janez Zabukovec.) Stane 70 h.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba „MERCUR“ I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavno. 134 280